D·N
11/8 1948

Socialism och folkstyrelse

Under demokratins stora genombrottsskede tänkte sig de flesta att folkstyrelsen skulle bli en begränsad styrelse. Genom val skulle de stora linjerna för politiken fastläggas, men inom denna politiks ram tänktes medborgarna ha ett stort mått av individuell frihet. Självstyrelsen i detta ords mest egentliga mening, dvs. bestämmanderätt för den enskilde över sina handlingar, var en lika viktig del av demokratin som den allmänna rösträtten och majoritetsprincipen. Frihet att välja yrke, frihet att träffa konsumtionsval, frihet att idka näring betraktades därför som nödvändiga och rent av som varje människa tillkommande rättigheter.

På den linjen gick också de stora socialistiska teoretikerna. Marx såg den sociala omvälvningen som ett medel att nå den mest fullständiga frihet för den enskilde. Hur långt han drev denna tanke framgår av att han uppställde statens totala avskaffande som slutmål. Ännu för ett kvartsekel sedan tänkte sig ledande svenska socialdemokrater en utveckling efter dessa linjer. Då kommunisterna kom till makten i Ryssland år 1917 sade de sig i statsmaktens avtynande och avveckling inom kort tid se det syfte som ensamt kunde rättfärdiga revolutionen och den provisoriska diktaturen.

Men från början hade denna uppfattning om demokratin att tävla med en helt annan åskådning. Folkmajoriteten kunde sträcka sitt välde hur långt som helst, sade man, ty frihet var helt enkelt rätt för folket att besluta. Den eller de som talade i folkets namn var utrustade med en fullmakt utan gränser, och deras främsta plikt var att nedslå alla folkets, dvs. alla folkmajoritetens, fiender. Det var den synpunkt som ledde Robespierre då han såsom folkets utvalde organiserade skräckväldet. I hans tal kan man steg för steg följa hur han kände sig bli folket, hur han förväxlade sig själv och folket; till slut *var* folket denne ensamme man, som med stöd av några tusen parisare begärde sina motståndares huvuden. Det är samma synpunkt som kom att behärska fascismen, nazismen och den segrande kommunismen.

I det hela har utvecklingen i västerlandet byggt på ett slags kompromiss mellan dessa tankelinjer. Statens verksamhet har blivit långt mera omfattande än det tidiga 1800-talets vägröjare tänkte sig. Målet för framsteget har varit att genom socialpolitik, kostnadsfri och lika utbildning och allmän social utjämning göra den ekonomiska friheten till en realitet — icke blott till en juridisk formel, som den ursprungligen hotade att bli. Staten har ingripit, men den har ingripit för att förverkliga friheten både gentemot andra enskilda och mot staten själv.

Då staten genom socialisering, planhushållning eller regleringar blir herre över alla områden av samhällslivet är det däremot, vare sig man önskar det eller ej, den genom hänvisning till folkmajoritetens vilja beslöjade diktaturlinjen som segrar. Självstyrelse i mening av självbestämmanderätt försvinner ur demokratin, och av denna blir inte annat kvar än en metod att rättfärdiga maktkoncentrationen hos ett fåtal.

Redan möjligheten att genom val ge uttryck åt någon uppfattning om styrelsearbetet inskränks till ett minimum — även om valen förblir formellt fria. Den enskilde saknar nämligen förutsättningar att bedöma det oerhört invecklade systemet av direktiv och planeringar — det är tillräckligt klarlagt att de härskande ofta går vilse i labyrinten. Väljaren blir efter hand helt beroende av de upplysningar han får av statsledningen, alltså av den propaganda till vilken han enligt demokratins grundsatser skulle ta självständig ståndpunkt. Hur skall han kunna bedöma om det är nödvändigt att minska produktionen av papper eller importen av medicinska preparat eller att sätta in ny arbetskraft för att öka tillverkningen av vissa maskiner? För den ordinäre delägaren i ett företag är det svårt att få en överblick över läget; för delägaren i en som företag driven stat är det omöjligt. Det enda system som här erbjuder en möjlighet till val är den fria marknadens — och det är just den som försvinner genom statsdirigeringen.

För riksdagen uppstår samma svårigheter. Radikala socialdemokrater har påpekat att planhushållning skjuter riksdagen åt sidan, ty tillämpningen från dag till dag blir det väsentliga, ständiga jämkningar i de allmänna planerna blir ofrånkomliga. Därför har man rekommenderat en närmare samverkan mellan regering och näringsliv som ersättning för riksdagens förlorade makt. Detta är konsekvent — men det innebär att folkgrupperna skall få fram sina önskemål inte genom val och riksdagsförhandlingar, utan genom att uppträda som supplikanter inför regering och byråkrati. Det är på den vägen vi redan befinner oss.

Dessa följder av statsplaneringen är likväl blott de första och lindrigaste. För att få systemet att hjälpligt fungera måste man i folket ha ett villigt och följsamt redskap. Den officiella agitationen för de maktägandes beslut blir en beståndsdel av själva planeringsarbetet. Kritik och opposition blir sabotage, först enligt de härskandes uttalanden, sedan också enligt strafflagen. Och därmed är det slut även med den politiska friheten. Ett villkor för användning i de härskandes tjänst blir total åsiktslikhet eller riktigare total lydaktighet. Även på dessa punkter kan vi bevittna de första stadierna av systemets utveckling.

Det stora försvaret för statsdiktatur är att folket självt beslutar — alltså är folket fritt. Detta försvar är, redan innan systemet lett till den politiska frihetens undergång, en ordlek eller en förfalskning. Folket är det vackra ord bakom vilket vi i praktiken finner folkkommissarien. Kan någon inbilla sig att den kommissionstjänsteman eller i bästa fall den regeringsledamot som ger tillstånd, direktiv, licenser och rättigheter i någon rimlig mening företräder folket och folkviljan? Här står helt enkelt folket inför sina härskare — utan rätt att vädja till högre instans, utan möjlighet att vända sig till någon annan. Ju längre staten sträcker sin planering och sin reglering, desto större blir avståndet mellan väljaren och makthavaren, desto meningslösare blir det att tala om statshandlingarna som uttryck för folkets vilja. Statsdiktaturen kan aldrig bli annat än regeringens och byråkratins diktatur.

Hr Wigforss och strejkrätten

I måndagens radiodebatt blev hr Wigforss upprörd över att företrädarna för de andra demokratiska partierna ville diskutera vilka faror för friheten som socialisering och planhushållning kunde medföra. Hr Wigforss önskade begränsa debatten till den av honom själv deklarerade viljan att bevara och förkovra friheten. Kanske bottnade finansministerns irritation i ett minne från en tidigare radiodebatt, den 1 oktober 1945. I denna frågade professor Heckscher hur man i planhushållningens samhälle skall förfara vid konflikter mellan planhushållningen och olika medborgerliga fri- och rättigheter. Hr Wigforss svarade: "Om jag vill tillåta människor att strejka, så kan jag inte uppnå den fulla sysselsättningen. Men då får jag väga det ena mot det andra, och det är mycket möjligt, och för min del skulle jag säga att det är mycket troligt, att jag kommer till den uppfattningen att jag avstår från en del av produktionen för att göra det möjligt för folk att bevara sin strejkrätt."

Detta svar är betydligt mer lärorikt än frihetslyriken i måndags. Hr Wigforss erkände den gången öppet att planhushållning och frihet på väsentliga områden måste komma i konflikt med varann. Socialdemokraterna måste således antingen vara beredda att offra friheten eller också inte mena allvar med sina löften om en genomgripande planhushållning — även om de själva inte i allmänhet inser detta på grund av den utpräglade olusten mot debatt i ämnet.

Lika upplysande var hr Wigforss svävande upplysning om det val han själv skulle göra. Finansministern, vars kärlek till friheten ingen kan betvivla, tvekade att ge ett mer bestämt besked än att det är "mycket möjligt" eller "mycket troligt" att friheten kommer att föredras.

Hos en del yngre socialdemokratiska ekonomer förefinns inte ens någon tvekan. För dem har under de tre senaste årens maktberusning planhushållningen blivit ett mer självklart värde än friheten. Tag t. ex. hr Karlebys artikel i Tiden i mars i år! För honom framstår dirigering av arbetskraften rent av som det förnämsta medlet i en genomförd planhushållning.

Att man genom den skärpta priskontrollen ingripit i avtalsrörelsens faktiska frihet har erkänts även av Landsorganisationens organ, Aftontidningen. Detta kan naturligtvis försvaras som en nödåtgärd, behövlig i det läge dit regeringens ekonomiska politik fört oss. Men det är därmed också sagt att det är en följd av en låt vara misslyckad planhushållningspolitik. Särskilt allvarlig och betecknande är i detta sammanhang tanken på att skapa ett "auktoritativt organ" för att sanktionera berättigade undantag från det allmänna lönestopp som priskontrollen i sig medför. Denna tanke, som innebär krav inte endast på en generell inkomststabilisering, utan även på ett ingripande från fall till fall, framfördes i folkhushållningsdepartementets promemoria angående skärpningen av priskontrollen.

Det oroar att flertalet ledande socialdemokrater vägrar inse att planhushållningen på detta sätt steg för steg hotar friheten och att de av dem som inser detta antingen tvekar inför valet mellan de två eller öppet föredrar planhushållningen.

Landsorganisationens ordförande [illegible] varning härförleden om de faror som kan hota friheten. [illegible] konsekvenserna av den politik som det socialdemokratiska partiet för under ledning av hr Wigforss.

PRESSGRANNAR

Radiodebatten om friheten i framtiden kommenteras av Vestmanlands Läns Tidning (fp), som sammanställer hr Wigforss ljusa önskedrömmar med mera realistiska uttalanden och gärningar av hans meningsfränder:

[illegible] med kommissionskärlekens hela vällust och hänsynslösa dirigeringsbegär tecknar de angenäma konsekvenserna av den politik hr Wigforss är inne på: statlig prissättning, statlig dirigering av arbetskraften till arbetsplatser, där den "behövs", och statlig lönesättning. Det är ju för övrigt inte bara de socialistiska teoretikerna som räknat ut detta — verkligheten i de fall, där socialism och statsdirigering omsatts i praktiken, visar exakt detsamma.

Hr Wigforss borde också ha observerat att LO-ledningen, som annars var så hjälpsam mot socialdemokratin vid jubileumsmötet, inte underlät att genom sin ordförande avge en deklaration om fackföreningsrörelsens frihet mot staten — en deklaration som säkerligen inte skulle kommit från detta håll om man inte där hade fullt klart för sig att frågan bränns.

Västunionen och Norden diskuteras av Örebro-Kuriren (s) i en ledare som har sitt värde genom hr Åkerbergs upplysningar om mer eller mindre obekanta ting:

Västunionen har som väntat ej visat något större intresse att få med Norden. Denna reserverade inställning är inte endast resultatet av de nordiska staternas, i synnerhet Sveriges, hållning, den baseras helt enkelt på unionens oförmåga att delta i Nordens försvar. Men västunionens reservation betyder inte att man inte är intresserad i de nordiska ländernas utrikes- och försvarspolitik. England visar efter det andra världskrigets erfarenheter mer än någonsin stort intresse för Norges politik.

Överläggningarna mellan Brysselmakterna ger de nordiska staterna handlingsfrihet. Kanske just denna klarhet om unionens begränsning öppnar vägen till ett närmande mellan de nordiska staterna även på det militära området. Det är ju inte någon hemlighet, att man efter valen kommer att behandla denna fråga, och utrikesminister Undén antydde ju själv, att åtminstone inte han hade något emot att ta upp till debatt Nordens enhetliga försvarspolitik. Såtillvida får man nog tala om en lättnad för Nordens samverkan.

Det bör tilläggas att i varje fall norrmännen räknar med ett skifte på den svenska utrikesministerposten i höst, hur än valet utfaller.

En ny kristlighetskampanj från högersidan mot kulturradikalerna i folkpartiet — främst Dagens Nyheter och Handelstidningen — tas upp till bemötande av Svenska Morgonbladet (fp), huvudorganet för den folkliga religiositet som lever i frikyrkorna:

De antikristliga toner som låter sig höra i ett *fåtal* kulturradikala tidningar (dock är icke all "kulturradikalism" kristendomsfientlig) får stå för dessa tidningars egen räkning. I *politiska* frågor stöder de dock folkpartiets allmänna linje — och den beröring som folkpartiets kristna inslag har av dessa tidningars kulturradikalism på den rent politiska arenan gäller i regel krav på konsekvent religions- och samvetsfrihet, som för resten är ett gammalt frikyrkokrav.

Det är högerpropagandister väl unnat att söka slå politiskt mynt framför högaltaret.

AMERIKANSK SEXUALDEBATT

Till de märkligaste resultaten av Kinseys undersökning hör att markerade olikheter föreligger mellan sexualvanorna i skilda socialgrupper. Av dem som blott går igenom folkskola har 84 procent utomäktenskapligt umgänge med kvinnor före 21 års ålder; motsvarande procenttal för studerande i läroverk är 77 och för studerande vid universitet blott 49 procent. Å andra sidan är masturbation ojämförligt vanligare bland ynglingar som åtnjuter högre uppfostran. Även andra olikheter av intresse finns, men det är här tillräckligt att fastslå att masturbation inom de högre socialgrupperna i stor utsträckning tjänstgör som ersättning för det utomäktenskapliga umgänget inom de lägre grupperna.

Varpå beror detta? Att de skilda vanorna sammanhänger med skilda moraliska attityder är klarlagt: inom varje grupp ställer man sig mer eller mindre föraktfull och kritisk till de beteenden som är förhärskande inom en annan grupp. Med detta konstaterande är man emellertid icke framme vid någon förklaring av fenomenet. En rad sådana förklaringar har dock givits. G. M. Gilbert, professor i psykologi vid Princeton, talar något allmänt och dunkelt om studenternas problematik och deras större behov av överensstämmelse mellan lära och liv och kommer fram till det minst oroande av alla reformförslag — tidiga giftermål. McIver, världsberömd sociologiprofessor vid Columbia, understryker att det ur olika synpunkter är lättare att uppnå sexuellt umgänge inom de lägre socialgrupperna, vilket knappast är mer än en omskrivning av faktum att sederna är mindre stränga inom dessa grupper. Det har också mera konkret framhållits att trångboddhet, möjlighet till förtjänster vid unga år osv. gör förbindelser mellan könen inom dessa grupper naturliga och lätt uppnåeliga.

Förklaringar i "högre" stil saknas emellertid inte. De bygger på det onekligen mycket intressanta förhållandet att enligt Kinsey en skillnad i sexualvanor av ovan antydd art framträder bland pojkar tillhörande samma sociala skikt redan innan uppdelningen i olika utbildningskategorier skett. Kort sagt: inom arbetarklassen visar de pojkar som sedermera kommer till universitet en större benägenhet för masturbation och mindre heterosexuell aktivitet än kamraterna som kommer att sluta sin utbildning med folkskolan. Med utgångspunkt i dessa iakttagelser framlägger Eli Ginzberg, professor i nationalekonomi vid Columbia, en ekonomisk-social teori. Ett samhälle måste, skriver han, finna balans mellan sexuell och ekonomisk aktivitet. Utan begränsning av och kontroll över sexualiteten är materiella framsteg omöjliga. "I viss omfattning, sannolikt i mycket stor omfattning, måste det närvarande offras för framtiden. Men sådana offer blir möjliga endast om människorna är försäkrade om betydande vederlag för att de avstår från omedelbar sexuell tillfredsställelse." De framåtsträvande ynglingar varom här är fråga bevisar genom sitt uppförande denna tes: de är framstegets och välståndets pionjärer.

På detta sätt blir Kinseys undersökning grundvalen för en ny version av gammalliberala tankegångar. Från det ostridiga förhållandet att sparande behövs för ekonomisk expansion drog ekonomerna för hundra år sedan slutsatsen att den enskilde vann sina ekonomiska framgångar genom sparande och självdisciplin — varmed gärna följde tanken att de rika var moraliskt överlägsna de fattiga. Nu finner Ginzberg en bekräftelse på denna tankegång i vad man kan kalla den sexuella sparsamheten hos de ynglingar som gör social karriär, och han betonar följdriktigt att stora inkomstskillnader är nödvändiga för att egga till sådan sparsamhet i ungdomen. Genom denna korsning av Malthus och Freud har Ginzberg gjort en originell insats: för första gången i historien har masturbationen upphöjts till framstegets paroll. Det skall inte förtänkas marxisterna om de inför denna prestation än en gång talar om "borgarklassens sista tillflykt".

Kinsey skriver själv att det berörda förhållandet för närvarande inte kan förklaras, och denna negativa ståndpunkt synes vara den enda hållbara. Det är lätt att uppställa hypoteser men omöjligt att bestyrka dem med hjälp av det material som redovisats. Möjligt är exempelvis att de familjer inom vilka sönerna gör social karriär ofta företer en annan moralisk attityd än den för gruppen normala, trots att detta icke framgår av Kinsey. Det är möjligt att ett sammanhang finns mellan intellektuell aktivitet å ena sidan, masturbation och svag heterosexuell verksamhet å den andra; i denna mening kan måhända med fog talas om ett slags sublimering, ehuru Kinsey — på otillräckliga grunder — tar avstånd från detta begrepp. Det är möjligt att något ligger i Ginzbergs resonemang; kanske är de ynglingar som vill avancera socialt mera sparsamma (i ordets egentliga mening) än andra och därför mera ovilliga att ge ut pengar på umgänge med flickor. Andra gissningar är lika lätta och rimliga — men att lägga upp hypoteser i stor stil på de fakta som vi känner är orimligt.

*

Kinseys verk behandlar blott männens sexualliv; en motsvarande volym om kvinnorna är under förberedelse. Självklart är dock att det redan utkomna arbetet ger många upplysningar även om kvinnornas sexualitet och sexualvanor. Genomgående tyder dessa uppgifter på att kvinnorna — för att begagna ett något schematiskt uttryck — är mindre "erotiska" och mindre sexuellt aktiva än männen. Så t. ex. har av kvinnorna proportionsvis först vid 29 års ålder samma antal uppnått orgasm som av männen på 15 år. Männens sexuella utlösning vid umgänge tenderar att komma långt tidigare än kvinnans; ett stort antal gifta kvinnor uppnår aldrig sexuell tillfredsställelse.

De reflexioner Kinsey gör kring dessa frågor har blivit skarpt kritiserade, och med all rätt. Sålunda försvarar han männens irriterande fortfärdighet med den kostliga synpunkten att snabbhet och intensitet brukar räknas som värdefulla egenskaper. I flera av inläggen kring Kinseys bok framställs förslag som syftar till att åstadkomma större jämställdhet mellan könen: ökad sexuell upplysning, särskilt genom rådgivning åt äkta makar, systematiskt bekämpande av dubbelmoralen, friare umgänge mellan könen över huvud.

Kärnfrågan i detta sammanhang är emellertid om och i vad mån de antydda skillnaderna i sexualvanor och sexualreaktioner är ärftligt bestämda eller betingade av uppfostran och miljö. Något auktoritativt svar på denna fråga tycks det ännu inte vara möjligt att ge. Sannolikt synes vara att de fysiologiska skillnaderna åtminstone såtillvida är avgörande som det är utomordentligt svårt att tänka sig en moral eller ett beteendemönster som inte i viss mån påverkas av dessa skillnader. I debatten om de praktiska slutsatserna av Kinseys redogörelse måste detta olösta problem spela en betydelsefull roll.

*

Hur är vanorna hos andra folk i jämförelse med dem Kinsey kunnat redovisa för Amerika? På denna punkt har uppmärksamheten främst riktats på de s. k. primitiva samhällen vilka studerats inte minst av amerikanska forskare. De uppsatser som Kluckhohn och Ford — professorer i antropologi vid Harvard och Yale — ägnat detta tema ger dock i huvudsak negativt resultat. Inte ens vildarna har blivit föremål för så ingående utfrågningar som Kinsey föranstaltat i USA. Även berömda antropologiska undersökningar är föga givande på detta speciella område; Malinowskis bok om infödingarna på Trobriandöarna — sedan årtionden en bibel för sexualradikaler — är föga upplysande, påpekas det, då författaren inte ens snuddar vid tanken på att komplettera sitt material av anekdoter med statistiskt underbyggda detaljstudier.

Några allmänna satser anser sig dock antropologerna kunna formulera. De sexuella handlingsmönstren är högst skiftande i skilda kulturer; vad som på ett ställe är förbjudet är på ett annat påbjudet. Ingenstädes existerar total "frigjordhet"; "1920-talsromantikerna som antog att åtminstone några primitiva samhällen var fullständigt 'ohämmade' hängav sig åt rena fantasier", skriver Kluckhohn. Visserligen kan med fog sägas att de sexuella restriktionerna är relativt stränga och omfattande i västerlandets ideologi. Men huruvida å andra sidan klyftan mellan ideologi och verklighet är djupare i denna kultur än i andra tycks det inte vara möjligt att fastställa. Att genom undersökningar av vildar söka komma fram till en uppfattning om vad som är det "naturliga" eller "normala" är lika orimligt här som på andra områden.

*

Därmed är utgångspunkterna angivna för de tendenser som framträtt till en mera allmän, spekulativ och radikal debatt om sexualmoralen. Det är dock att märka att denna debatt i det hela stannat vid frågeställningar och ansatser, de flesta har med närliggande motiv förordat ytterst begränsade reformer.

En linje i debatten siktar uteslutande på uppnående av största möjliga rent sexuella tillfredsställelse. Mest ohämmad är en författare i en radikal veckotidskrift, som under hänvisning till Kinsey kräver en radikal omvandling av åskådningen. Sexuellt upphetsande saker i skrift och bild skall vördas, inte förbjudas eller föraktas. Total sexuell frihet skall proklameras; prostitutionen bör återinföras och hållas i helgd, särskilt med tanke på de ynglingar som i det nuvarande samhället har besvär med sexualiteten. Rimligen bör också offentlig förmedling ordnas av förbindelser mellan de grupper ur båda könen som företer den största sexuella ivern — unga pojkar och äldre kvinnor. Fantasier av detta slag lider ständigt, bortsett från andra invändningar, av brist på sammanhang. I detta fall förordas på en gång promiskuitet och prostitution, hela tankegången utgår från att det är *männens* tillfredsställelse det egentligen gäller, och fysiologiskt betingade olikheter mellan könen förbises.

Nyckelordet i en annan tankelinje är "lycka", inte enbart sexuell tillfredsställelse. "Föreställningen att lycka uppstår genom sexuell tillfredsställelse allena och inte genom vår förmåga att älska döljer det verkliga problemet lika mycket som den viktorianska fördomen mot sexualitet", skriver psykoanalytikern Fromm, och på denna punkt är han representativ. Men vägen till lyckan skildras i de mest vaga ordalag. En monogam åskådning är förhärskande, och en lång både andligt och sensuellt intim förbindelse förklaras vara bäst, men till dessa tankar fogas uppmaningar till större frihet och tolerans. En fast punkt för de flesta är en förbättrad sexuell upplysning; en och annan förklarar dock att undervisning i sexualteknik och dylikt är av ringa betydelse, då det väsentliga är att fostra goda och helgjutna människor.

Men är "lyckan" huvudsaken? Den frågan kan sägas vara utgångspunkten för en tredje tankegång. Dels är ordet lycka vagt ända till ogripbarhet, dels är det inte lycka, utan stora prestationer som rättfärdigar vår kultur. På detta sätt kommer man över till de välkända gymnasiala frågorna. Vill vi inte hellre vara brustna genier än belåtna brackor? Skriver den lycklige eller den olycklige älskaren de bästa dikterna? Är inte någon form av religion eller mystik nödvändig som inspiratör i en kultur, och skall inte även sexualiteten insättas i ett dylikt sammanhang? Är inte ett mått av sexuellt betingad oro stimulerande?

Slutligen kommer moralfrågorna i mera egentlig mening. Plikten — eller den föreställda plikten — att tänka på andra blir ett band även på sexualiteten. Om de skillnader som nu föreligger mellan de båda könens sexuella attityder är fysiologiskt betingade, blir detta problem särskilt väsentligt. Ty då föreligger en ofrånkomlig tendens till motsättning, ett tragiskt dilemma, som måste klaras genom offer och självdisciplin och inför vilket ord som frihet är maktlösa.

Till dessa frågeställningar sluter sig andra, mera speciella men än mera omöjliga att besvara. Vilken sexualmoral passar för diktatur, och vilken är att föredra i en demokrati? Gör sexuell tillfredsställelse människorna fredliga eller tvärtom? På dessa punkter ligger det nära till hands att genom några få exempel och jämförelser komma fram till de mest bestämda, välmenande och ohållbara slutsatser.

De erinringar som här gjorts om olika sätt att angripa sexualproblemet visar att Kinseys undersökning på denna punkt inte ger, och inte rimligen kan ge, någon vägledning. Debatten kring sexualfrågan blir en debatt om livsåskådning över huvud och illustrerar endast ur en speciell synvinkel människornas osäkerhet.

Herbert Tingsten

(En tidigare artikel, "Sexualdebatt i USA", var införd i Dagens Nyheter den 8 augusti.)

Ökade inkomster i Sörmland.

Enligt en nu hos länsstyrelsen i Nyköping gjord sammanställning av årets taxeringsresultat har en rätt betydande ökning av skattekronornas antal i länet inträtt. Totalt uppgår de nu till 4.420.742 mot 4.041.004 i fjol. Ökningen uppgår alltså till 338.738 skattekronor.

(DN, Nyköping.)

Aba-chefen prisar Saab:s trafikplan

Saab:s flygchef, kapten Klas Smith, vid spakarna i det nya Scandia-planet.

Aba-direktören Carl Florman har provflugit Saab:s nya Scandia, och även pressrepresentanter fick på tisdagen vara med om en demonstrationsflygning med det tvåmotoriga trafikplanet.

— Scandia är världens bästa tvåmotoriga trafikplan för skandinaviska förhållanden, var direktör Flormans omdöme sedan planet landat på Bromma flygplats. Den har bättre flygegenskaper än något annat plan i samma storleksklass — dess enmotorsprestanda är helt enkelt sensationella. Landningsfarten är synnerligen låg, trots att Scandia är ett mycket snabbt plan, och det [illegible] ytterligare [illegible] oreserverade förtroende för denna svenska produkt.

De tio plan av denna typ som svenskt trafikflyg beställt och successivt skall ersätta DC-3:orna börjar levereras nästa år. På onsdagen startar Scandia sin demonstrationstur runt Europa.

För kort psykiatri fällde Klackenberg

Att dr Gunnar Klackenberg föll igenom vid medicinalstyrelsens val av chefsläkare vid barnavårdsnämndens rådgivningsbyrå för uppfostringsfrågor, till vilken tjänst han förordats av nämnden, berodde på att han inte ansågs tillräckligt allmänpsykiatriskt utbildad[illegible].

Av medicinalstyrelsens protokoll framgår att båda de kvarstående sökandena förklarats kompetenta till befattningen. Föredraganden, inspektören för psykisk barna- och ungdomsvård T. Sjövall, förordade emellertid dr Hans Curman med hänsyn till att dr Klackenberg endast kunde uppvisa tre månaders utbildning i psykiatri och med tanke på att verksamheten på rådgivningsbyrån inte endast berör barn utan även ungdomar i åldern 15—21 år, för vilkas rätta behandling en möjligast grundlig utbildning i allmän psykiatri torde vara av största betydelse.

En av styrelsens ledamöter, medicinalrådet Rolf Bergman, hade skiljaktig mening. Han ansåg att Klackenbergs längre barnpsykiatriska erfarenhet och hans bl. a. genom vetenskaplig produktion tydligt ådagalagda fallenhet och intresse för detta gebit motiverade en placering av honom framför Curman. Han underströk dock särskilt att han därmed på intet sätt ville sätta i fråga Curmans förtjänster.

Gjutarna önskar branschavtal.

Svenska Gjutareförbundet beslöt på tisdagen [illegible] för branschavtal för gjuteriindustrin. Avdelningen i Hallstahammar föreslog att samtliga medlemmar i förbundet skulle sammanföras under ett avtal och att gjutarna [illegible] separat [illegible] andra [illegible] skulle [illegible] Metallindustriarbetareförbundet, med vilket [illegible] tal, har [illegible] Kongressen beslöt [illegible] rast skulle [illegible] Sveriges [illegible] rättande av branschavtal.

ETT RASTLÖST LIV

Förre professorn i grekiska vid universitetet i Helsingfors Ivar A. Heikel har med en tredje och sista del slutfört sina memoarer: *Minnen från mannaåldern och den höga åldern* (Söderströms). [illegible]

I. W—n.

"Filmen för alla åldrar – Boken för alla åldrar"
ÅSKMOLNET och JUVELEN
av Mary O'Hara
Kr. 10:— inb. 13:50
Vill Ni fördubbla nöjet, läs då också
ÅSKMOLNET
av samma författarinna.
Kr. 10:— inb. 13:50
LJUS

Pålitliga
CHAMPION
världsberömt - oöverträffat
Över hela världen föredrar man Champion tändstift, därför att de är pålitliga, ger motorn ökad kraft och spar bränsle. Ledande motorfabrikanter såsom Austin, B. S. A., Citroën, Ford, Rolls-Royce, Studebaker, Willys-Overland, Volvo m. fl. utrustar sina motorer med Champion tändstift. Det lönar sig att följa dessa experter, att välja Champion tändstift för sin motor.

Krama musten ur varje droppe med Champion - bensinspararen
AMI MOTORAMI GENERALAGENTER
Champion tändstift kan erhållas hos samtliga återförsäljare och verkstäder inom branschen.
STOCKHOLM · GÖTEBORG · MALMÖ · HÄLSINGBORG · KRISTIANSTAD · SÖDERTÄLJE

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.